

Uvod u programiranje

dr Ninoslava Savić

Tipovi podataka, deklaracija promenljivih
 Operatori i izrazi
 Naredbe ulaza, izlaza i dodele
 Konverzija tipova podataka

Deklaracija promenljivih

- Deklaracija promenljivih obuhvata:
 - dodelu simboličkog imena promenljivoj i
 - određivanje tipa promenljive
 (tip promenljive - određuje koja će vrsta memorijskog registra biti rezervisana za promenljivu i koje će se operacije na toj promenljivoj odn. tom registru moći primenjivati)

- Deklaracija promenljivih u Javi:

```
<tip promenljive> <naziv promenljive>
  int num1;
<tip promenljive> <naziv promenljive1,
  naziv promenljive2,... >
  float a1,b1;
```

2

Inicijalizacija promenljivih

- Inicijalizacija promenljive predstavlja dodelu vrednosti promenljivoj
 - vrednost mora biti usklađena sa tipom promenljive (inače kompajler javlja grešku!)
- Osim u sklopu njene deklaracije, moguće je i odvojeno inicijalizovati promenljivu (negde u programu)
- Opšti oblik inicijalizacije promenljive u Javi:

```
<tip promenljive> <naziv promenljive> = <vrednost>
  boolean signal = false;
```

3

Deklaracija i inicijalizacija promenljivih

Primeri:

```
double num2 = 3.1419;
int pom, index = 2;
double gama = 1.2, prosek;
boolean rezOk = false;
int index = 7;
double razlomak = 5/4;
double razlomak = 5.0/4.0;
float ratio = 5.8f;
```

- 5.8f - *float* vrednost (sa tačnošću od 7 decimala)
- 5.8 - *double* vrednost (sa tačnošću od 15 decimala)
- bez f (ili F), podrazumeva se *double* vrednost

4

Deklaracija i inicijalizacija promenljivih

Zadatak:

Koje su ispravne a koje pogrešne deklaracije?

```
int index = 1.2;
boolean ok = 1;
double z1 = 5 / 4;
float kolicnik = 5.8f;
double z1 = 5.0 / 4.0;
```


5

Deklaracija i inicijalizacija promenljivih

```
int index = 1.2;           // greška
boolean ok = 1;           // greška
double z1 = 5 / 4;        // ispravno
float kolicnik = 5.8f;    // ispravno
double z1 = 5.0 / 4.0;    // ispravno
```


6

Deklaracija i inicijalizacija promenljivih

- Ako se inicijalizuje promenljiva koja je već deklarirana, tada je opšti oblik inicijalizacije:

<ime promenljive> = <vrednost>

Primer:

```
boolean ok;
String ime;
int brojac_parnih;
.....
ok = true;
ime = "Ana";
brojac_parnih = 0;
```


7

Inicijalizacija promenljivih prostog tipa

- Ako promenljivoj nije dodeljena vrednost pre njene upotrebe, kompajler javlja grešku
- Java inicijalno postavlja vrednosti prostih tipova promenljivih na **nulu**,
odn. na **false** u slučaju promenljive tipa **boolean**
- Prosti tipovi u Javi su **jedini tipovi promenljivih koji nisu objekti**
- Dok se svi objekti u Java programu moraju kreirati uz pomoć operatora **new**,
to nije potrebno za promenljive prostog tipa

8

Imenovanje konstante

- U Javi konstanta se definiše pomoću ključne riječi `final`
 - time joj se dodeljuje ime koje će program učiniti nezavisnim od podataka

Opšti oblik instrukcije:

```
final <tip > <naziv konstante> = <vrednost>
```

- Primer:

```
final int X = 3;
final int MAX = 9;
final float PI = 3.14;
```

9

Naredba dodele

- Opšti oblik naredbe:


```
<promenljiva> = <izraz>
```
- Izraz** je kombinacija promenljivih, konstanti, operatora i obliha zagrada, koji **ima vrednost**
- Specijalni slučaj ove naredbe je


```
<promenljiva> = <konstanta>
```
- Treba razlikovati '=' kao **operator dodele** i

'==' kao **relacioni operator!**

Primer: `x = 1;` //promenljiva x dobija vrednost 1
`++a; a++;` // a = a + 1
`b- -; - -b;` // b = b - 1
`pom = a + b;` // izračuna se zbir i dodeli u pom
`d*=5;` // d = d * 5

10

Naredba dodele

Primeri:

```
int x = 5;
int y = 2;
int z = 4;
z = z/y;
x = x*y + z;
y = x*(y + z); /* oble zagrade služe za promenu
                ugrađenog prioriteta operatora */
System.out.println(z); // 2
System.out.println(x); // 12
System.out.println(y); // 48
```

11

Dodela vrednosti *boolean* promenljivoj

```
public class Demo {
    public static void main (String[] args) {
        boolean b;
        b = (2 + 2 == 4);
        System.out.println(b);
    }
}
```

Pitanje:

Šta će biti prikazano na izlazu?

12

Dodela vrednosti boolean promenljivoj

Pitanje:

Šta će biti prikazano na izlazu?

(true)

13

Aritmetički operatori

- + - sabiranje i predznak
- - oduzimanje i predznak
- * - množenje
- / - deljenje (celobrojno i realno)
- % - ostatak pri deljenju
(važi samo nad celobrojnim tipom)
- ++ - povećavanje operanda za 1
- - smanjenje operanda za 1

14

Aritmetički operatori

Primer:

```

class ArithmeticDemo {
    public static void main (String[] args){
        int result = 1 + 2;
        System.out.println(result); // 3
        result = result - 1;
        System.out.println(result); // 2
        result = result * 2;
        System.out.println(result); // 4
        result = result / 2;
        System.out.println(result); // 2
        result = result + 8;
        System.out.println(result); // 10
        result = result % 7;
        System.out.println(result); // 3
    }
}

```

15

Razlika između `i++` i `++i`

```

class PrePostDemo {
    public static void main(String[] args){
        int i = 3;
        i++;
        System.out.println(i); // "4"
        ++i;
        System.out.println(i); // "5"
        System.out.println(++i); // "6"
        System.out.println(i++); // "6"
        System.out.println(i); // "7"
    }
}

```

16

Primer 1: Aktuelni datum

- Napisati program koji prikazuje **aktuelni datum**
// program koristi klasu `Date` iz paketa `java.util` koja sadrži aktuelni datum

```
import java.util.*;

public class Datum{
    public static void main(String[] args) {
        System.out.println("Danas je: ");
        System.out.println(new Date());
    }
}
```

17

Naredbe za unos sa tastature

```
import java.util.Scanner; // uvozi se klasa Scanner
Scanner ulaz= new Scanner(System.in);
// kreira se objekat ulaz klase Scanner (ulazni bafer)
```

Naredbe za unos različitih tipova promenljivih:

- `boolean log1 = ulaz.nextBoolean();`
// može se uneti samo `true` ili `false`
- `String s = ulaz.next();` ili `ulaz.nextLine();`
- `byte b = ulaz.nextByte();`
- `int i = ulaz.nextInt();`
- `short j = ulaz.nextShort();`
- `long l = ulaz.nextLong();`
- `float f = ulaz.nextFloat();`
- `double d = ulaz.nextDouble();`

18

Primer 2: Unos sa tastature

```
import java.util.Scanner; // za unos potrebna klasa Scanner
public class Sabiranje{
    public static void main(String[] args) {
        int prviBroj;
        float drugiBroj;
        float suma;
        Scanner ulaz;

        // deklaracija promenljive ulaz koja je tipa Scanner, tj.
        // predstavlja objekat klase Scanner
        ulaz = new Scanner(System.in);
        // kreiranje objekta ulaz klase Scanner
        System.out.print("Unesite prvi, ceo broj: ");
        prviBroj = ulaz.nextInt();

        // metod nextInt() ucitava ceo broj
        System.out.print("Unesite drugi, decimalni broj: ")
        drugiBroj = ulaz.nextFloat();

        // metod nextFloat() ucitava realan broj tipa float
        suma = prviBroj + drugiBroj;
        System.out.println("Zbir je: " + suma);
    }
}
```

19

Primeri literala za primitivne tipove

10	// decimalan broj
010	// oktalni zapis (cifre 0-7)
0x10	// heksadecimalni zapis (cifre 0-9, a-f, A-F)
0b10	// binarni zapis (cifre 0,1)
1e2	// eksponencijalni zapis
10l, 10L	// long
10.5f, 10.5F	// float
10.5	// double (default format)
true, false	// boolean
'a'	// char
'\n'	// char
'\u0061'	// unicode 'a'

20

Operacije i tipovi podataka

- primeri aritmetičkih operacija (rezultat je "šireg" tipa)

```
2 + 1.0 // double    2 + 1L // long
2 + 1F // float      2 + 1 // int
```

- primeri logičkih i operacija poređenja (rezultat je tipa boolean)

```
boolean test1 = 2 < 5; // true
boolean test2 = false && true; // false
```

- primer operacija nad bitovima (nad logičkim i nad celobrojnim vrednostima)

```
boolean test4 = false & true; // false
```

21

Konverzija promenljivih

- **Implicitna konverzija** (*implicit cast*)

bez gubitka - sa 'užeg' na 'širi' tip podatka - (*widening*)
byte → short → int → long → float → double

uz gubitke - sa 'šireg' na 'uži' tip podatka - (*narrowing*)

- **Explicitna konverzija** (*explicit cast*)

uz pomoć operatora casting-a :
opšti oblik:

(ciljni tip) ime_promenljive

22

Primeri gubitka pri konverziji

```
double d = 1;
float f = (float) d;
long l = (long) f;
int i = (int) l;
short s = (short) i;
byte b = (byte) s;
int v1 = 1 000 000;
int v2 = (short) v1; // 16960
```

23